

ЛЕКЦІЯ

**з дисципліни «Правове
регулювання відносин
власності»**

**ТЕМА № 3 «Способи припинення
права власності»**

(2 години)

ПЛАН ЛЕКЦІЇ:

- I. Загальна характеристика підстав припинення права власності
- II. Підстави припинення права власності з волі власника
- III. Підстави припинення права власності незалежно від волі

Рекомендована література:

1. Зобов'язальне право України: Підручник / За ред. Є. О. Харитонова, Н.Ю. 2.2. Голубевої. – К.: Істина, 2011. – 848 с.
2. Цивільне право України: В 2-х томах. Том 1: Підручник / За ред. д-ра юрид. наук, проф. Є.О. Харитонова, канд. юрид. наук Н.Ю. Голубевої. — Х.: ТОВ «Одіссей», 2008. — 832 с.
3. Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. / Т.В.Боднар, О.В.Дзера, Н.С.Кузнецова та ін.: за ред. О.В.Дзери. — К. : Юрінком Інтер, 2009. - 1200 с.

I. Загальна характеристика підстав припинення права власності

Припинення права власності – це відділення від суб'єкта правомочностей володіння, користування та розпорядження майном, можливості господарського панування над ним, а також звільнення від тягаря утримання майна та несення ризику його випадкової загибелі або пошкодження.

Підстави припинення права власності

- відчуження власником свого майна;
- відмови власника від права власності;
- припинення права власності на майно, яке за законом не може належати цій особі;
- знищення майна;
- викупу пам'яток історії та культури;
- викупу земельної ділянки у зв'язку із суспільною необхідністю;
- викупу нерухомого майна у зв'язку з викупом з метою суспільної необхідності земельної ділянки, на якій воно розміщене;
- звернення стягнення на майно за зобов'язаннями власника;
- реквізиції;
- конфіскації.

Припинення права власності незалежно від волі власника може бути двох різновидів:

припинення права
власності
з об'єктивних причин
(наприклад, загибель речі,
загублення речі власником;
сплив строку
набувальної давності)

припинення права власності
внаслідок волевиявлення
інших суб'єктів права
(наприклад, примусовий викуп майна,
звернення стягнення
на нього за зобов'язаннями
власника, реквізиція,
конфіскація тощо)

II. Підстави припинення права власності з волі власника

Найбільш поширеною підставою припинення права власності є добровільне відчуження власником свого майна.

Специфічність відчуження власником свого майна полягає у тому, що один і той самий юридичний факт (договір) одночасно є підставою припинення права власності у однієї особи (відчужувача) і виникнення права власності у іншої (набувача).

Відмова від права власності можлива двома способами:

- шляхом спеціальної заяви про це

- шляхом вчинення дій, що зрозуміло свідчать про намір відмовитися від права на майно

- III. Підстави припинення права власності незалежно від волі

Підстави примусового припинення права власності:

- припинення права власності на майно, яке за законом не може належати даній особі;
- знищення майна;
- викуп пам'яток історії та культури;
- викуп земельної ділянки у зв'язку із суспільною необхідністю;
- викуп нерухомого майна у зв'язку з викупом з метою суспільної необхідності земельної ділянки, на якій воно розміщене;
- звернення стягнення на майно за зобов'язаннями власника;
- реквізиція;
- конфіскація;
- припинення юридичної особи чи смерть власника.

Всі підстави примусового припинення права власності можна поділити на дві групи:

- відплатні (викуп) – ті, за якими особі відшкодовується вартість речі, право власності на яку припиняється

- безвідплатні (вилучення) – ті, за якими власник позбавляється речі без жодної компенсації.